

Kocaeli Üniversitesi

Eğitim Dergisi

E-ISSN: 2636-8846

2025 | Cilt 8 | Sayı 1

Sayfa: 227-247

Kocaeli University
Journal of Education

E-ISSN: 2636-8846

2025 | Volume 8 | Issue 1

Page: 227-247

Adler'in bireysel psikoloji yaklaşımı ve dezavantajlı durumlar: "Sınıfın Önünde" filminin analizi

Adler's individual psychology approach and disadvantaged situations: An analysis of the movie "Front of the Class"

Emre ASLAN, <https://orcid.org/0009-0005-9722-4792>

Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, aslanemre2356@gmail.com

Tuğba SARI, <https://orcid.org/0000-0002-9902-9879>

Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, tugbasari@akdeniz.edu.tr

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Gönderim Tarihi

27 Temmuz 2024

Düzeltilme Tarihi

13 Ocak 2025, 25 Şubat 2025

Kabul Tarihi

20 Mart 2025

Önerilen Atıf

Recommended Citation

Aslan, E., & Sarı, T. (2025). Adler'in bireysel psikoloji yaklaşımı ve dezavantajlı durumlar: "Sınıfın Önünde" filminin analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 8(1), 227-247. <http://doi.org/10.33400/kuje.1523081>

ÖZ

Filmler çok uzun süredir insanların yaşamında önemli bir yer tutmaktadır. Bu durum, bilimsel çalışmalara da yansımıştır. Psikoloji biliminde de filmler; bireylerin duygu, düşünce, davranışlarını anlamak ve somut bir şekilde görebilmek için kullanılmaktadır. Bu çalışmada film analizi aracılığıyla bireysel psikolojinin temel kavramlarını somutlaştırmak ve dezavantajlı durumlara yansımalarını incelemek amaçlanmıştır. Araştırmada yöntem olarak doküman incelemesi kullanılmıştır. Bu kapsamda yönetmenliğini Peter Werner'in; senaristliğini Thomas Rickman, Brad Cohen ve Lisa Wysocky'nin yaptığı; konusu gerçek bir hayat hikayesine dayanan, 2008 yılında vizyona giren "Sınıfın Önünde" filmi analiz edilmiştir. Film, Tourette sendromuna sahip Brad Cohen adlı başkahramanın çocukluk yaşamı, aile yaşamı ve mesleki yaşamını konu edinmektedir. Brad Cohen'in yaşamı, bireysel psikolojinin temel kavramları olan sosyal ilgi, aşağılık duygusu ve üstünlük çabası, yaşam stili, yaşam görevleri, kardeş ilişkileri ve doğum sırası, aile bütünlüğü, ilk anılar, kurgusal finalizm ve yaratıcı benlik kavramlarına göre incelenmiştir. Araştırmanın bulgularında Brad'in sosyal ilgisinin yüksek olduğu görülmüştür. Tourette sendromunun tetiklediği aşağılık duygusunun ve Tourette sendromunun hayatını olumsuz şekilde şekillendirmesine izin vermeyerek sağlıklı şekilde baş etmiş, üstünlük çabası sergilemiştir. Özgüvenli ve aktif bir yaşam stili belirlemiştir. Diğer insanlarla sosyal ilişkiler geliştirerek, romantik ilişki kurarak ve bir meslek edinerek tüm yaşam görevlerini gerçekleştirmiştir. Tourette sendromunun üstesinden gelmeye ilişkin bir kurgusal finalizm benimsemiş, bu amacı gerçekleştirme yolunda yaratıcı benliğini ortaya koymuştur. Sonuç olarak, 'Sınıfın Önünde' filminin analizi, etkili bir eğitim-öğretim kaynağı olarak kullanılabilecek teorik bir perspektif sunmaktadır. Film, görsel bir eğitim materyali olarak işlev görebilir.

Anahtar Sözcükler: film analizi, Adlerian yaklaşım, bireysel psikoloji yaklaşımı, dezavantajlı durumlar

ABSTRACT

Movies have played an important role in people's lives for a very long time. This has also been reflected in scientific studies. In the science of psychology, films are used to understand the emotions, thoughts, and behaviors of individuals and to see them in a concrete way. In this study, it is aimed to concretize the basic concepts of individual psychology through film analysis and to examine their reflections on disadvantaged situations. Document analysis was used as a method in the research. In this context, the movie "Front of the Class", directed by Peter Werner and written by Thomas Rickman, Brad Cohen, and Lisa Wysocky, based on a real-life story and released in 2008, was analyzed. The movie is about the childhood, family life, and professional life of the protagonist, Brad Cohen, who has Tourette Syndrome. Brad Cohen's life was analyzed according to the basic concepts of individual psychology: social interest, feelings of inferiority and striving for superiority, lifestyle, life tasks, sibling relationships and birth order, family integrity, first memories, fictional finalism, and creative self. The findings of the study showed that Brad's social interest was high. He coped with the sense of inferiority triggered by Tourette Syndrome in a healthy way by not allowing Tourette Syndrome to shape his life in a negative way and displayed an effort of superiority. He determined a self-confident and active lifestyle. He fulfilled all his life tasks by developing social relationships with other people, establishing romantic relationships, and acquiring a profession. He adopted a fictional finalism to overcome Tourette Syndrome and revealed his creative self to realize this goal. In conclusion, the analysis of the movie "Front of the Class" offers a theoretical perspective that can be used as an effective educational resource. The movie can function as an educational material.

Keywords: movie analysis, Adlerian approach, individual psychology theory, disadvantaged situations

GİRİŞ

Psikolojik danışma ve psikoterapi kuramları birçok amaca hizmet etmektedir. Bu amaçlardan birisi de kuramların insanların duygu, düşünce ve davranışlarına ilişkin farklı açıklamalar getirmesidir (Karataş & Yavuzer, 2019). Psikolojik danışma kuramları, psikoterapi sürecine bilimsel bir bakış açısıyla bakan, psikodinamik yaklaşımın kurucusu olan Sigmund Freud ile başlamaktadır (Özakkaş, 2018). Freud'a göre insanların davranışlarını bilinçdışı süreçler belirlemektedir (Sommers-Flanagan & Sommers-Flanagan, 2004). Psikodinamik yaklaşımın kuruluşunda Sigmund Freud'un ardından pay sahibi olan diğer kişi Alfred Adler'dir. Fakat Adler, belirli bir süre Freud ile çalıştıktan sonra Freud'un insan davranışlarının bilinçdışı tarafından belirlendiği görüşünü sınırlı bulmuş, insanların davranışları seçebilme yeteneğinin olduğunu ve davranışlarını hedefe yönelik olarak gerçekleştirdiklerini söylemiş, bireysel psikoloji adını verdiği kendi kuramını ortaya koymuştur. Adler, kuramında insanların çocukken güçsüz, çaresiz, bağımlı hissettikleri için aşağılık duygusunu deneyimlediklerini, bu duygunun üstesinden gelmek için yaşamları boyunca çabaladıklarını ifade etmiştir (Gerrig & Zimbardo, 2012).

Adler'in kuramı, dezavantajlı durumlarla başa çıkma ve bu durumların bireylerin gelişimindeki rolünü anlamada önemli bir çerçeve sunmaktadır. Adler'in yaşam öyküsü incelendiğinde kendi yaşamının, kuramının temel felsefesini ve temel kavramlarını desteklediği görülmektedir. Adler, çocukluğunda geçirmiş olduğu raşitizm ve zatürre hastalıkları nedeniyle neredeyse ölümden dönmüş, fiziksel sorunlar yaşamış, hatta öğretmeni Adler'in okuldan almasını istemiştir. (Hatipoğlu-Sümer, 2019). Adler, ilerleyen yaşamında kendi hedeflerine ulaşmış olsa da çocukluğunda onu oldukça zorlayan; hastalık, eğitim alamama riski gibi dezavantajlı durumlar yaşadığı görülmektedir. Adler'in bu zorlu deneyimleri, onun dezavantajlı durumlarla başa çıkma ve bunları aşma noktasındaki inancını güçlendirmiştir. Bu durumların, Adler'in kuramında önemli bir yer tutan "aşağılık kompleksi" ve "üstünlük çabası" kavramlarını şekillendirdiği düşünülebilir (Aytekin & Aytekin, 2023). Adler, insanların dezavantajlarını telafi etme çabası içinde olduklarını ve bu çabanın onları gelişmeye ve başarıya yönlendirdiğini savunmuştur (Adler, 2022). Bunun yanında Adler'in bireysel psikoloji kuramı, bireylerin yaşam stillerinin erken çocukluk deneyimleriyle şekillendiğini ve yaşam stillinin çevresel sorunlarla başa çıkma tarzını belirlediğini savunur (Adler, 2013a). Ayrıca toplumsal ilgi kavramı, bireylerin topluluk içinde anlam ve aidiyet duygusunu geliştirme kapasitesini temsil eder (Adler, 2013b). Bu yönleriyle, Adler'in bireysel psikolojisi sadece bireylerin içsel dünyalarını değil, aynı zamanda toplumsal eşitsizliklerle başa çıkma stratejilerini anlamayı da mümkün kılar.

Dezavantaj, bireyin kendi kendine yetememe durumu ile toplumdan sosyal destek alma, bilgi elde etme, eğitim ve sağlık hizmetlerine ulaşma, bir işte çalışma, birikim yapma gibi toplumda faydalı görülen araçlara erişememesini ifade etmektedir (Birinci & Bulut, 2020). Dezavantajlı gruplar da toplumdaki ekonomik, sosyal, eğitsel araçlara erişemeyen ya da erişmekten mahrum bırakılan bireyleri içermektedir (Gürdoğan-Bayır, 2019). Örneğin; yakını olmayan çocuklar, yardıma muhtaç yoksullar, çocuk işçiler, eğitim hizmeti, sağlık hizmeti ve sosyal güvenlik hizmetine ulaşamayan veya ulaşmakta zorlananlar, işsiz kalanlar, evsizler, alkol ve madde bağımlısı olup gerekli tıbbi ve psikolojik hizmet alamayanlar, kültüründen dolayı dışlananlar, şiddet mağdurları, bakım ihtiyacı olan yaşlılar, dezavantajlı bireylere örnek verilebilir (Birinci & Bulut, 2020). Bunun yanında göçmenler, engelliler, çocuklar da dezavantajlı gruplar içerisinde (Kahraman & Kahraman, 2017). Bu dezavantajlı gruplar kendi kendine yetememe ve gerekli araçlara ulaşamamaya ek olarak toplumda sosyal dışlanmaya da maruz kalabilmektedir (Özer & Çolak, 2015). Bu bireylerin başa çıkma stratejilerini anlamak için Adler'in bireysel psikoloji kuramı yaşam stili, toplumsal ilgi, üstünlük çabası gibi kavramlarla güçlü bir kuramsal çerçeve ortaya koymaktadır (Mokoena, 2006).

Gerek dezavantajlı bireylerin yaşadığı zorlukları anlamak ve görünür kılmak için gerekse bu bireylere hizmet götüren psikolojik danışmanlık, psikoloji, sosyal hizmetler gibi disiplinlerin kullandığı psikolojik danışma kuramlarını daha etkili bir şekilde öğrenmek için film analizi etkili bir araç olarak kullanılmaktadır. Filmler hem görüntü hem ses unsurlarını içererek daha etkili bir şekilde bilginin aktarılmasına imkân sağlamakta, bilginin yanında duyguları ve düşünceleri

de içermekte, bunları bir bütün olarak canlandırarak gerçeğe dönüşmesini sağlamaktadır (Birkök, 2008). Filmler vasıtasıyla bireyler, diğer insanların yaşamları hakkında bilgi sahibi olabilmektedir (Kaya & Sarı, 2020). Filmler, sosyal yaşamı kapsamlı bir şekilde yansıtabilmekte, kişinin diğer insanlarla empati yapabilmesine yardımcı olmaktadır (Öksüz, 2022). Bununla birlikte toplumda fark edilmeyen durumların fark edilmesine katkıda bulunarak bu durumların görünmeyen yanlarını gösterebilmektedir (Yıldırım, 2018). Adler'in kuramına dayalı olarak yapılan bir film analizi, dezavantajlı bireylerin hayatlarına Adler'in perspektifinden bir bakış sunarak, bu kuramın kavramlarının gerçek yaşam öyküleriyle ilişkilendirilmesini sağlayabilir.

Psikolojik danışmanlık ve rehberlik alanında filmlerin kullanımına ilişkin olarak, Tümlü ve Voltan-Acar (2014), filmlerin psikolojik danışman adaylarına kuramların öğretilmesinde kullanılabileceğini ve psikolojik danışmanların psikolojik danışma sürecinde filmlerden terapötik bir kaynak olarak yararlanabileceklerini belirtmiştir. Özellikle bu tür çalışmalar, adayların teorik bilgilerini pratikteki durumlarla ilişkilendirmelerine ve empatik becerilerini geliştirmelerine olanak tanıyabilir. Higgins ve Dermer (2001) de psikoloji literatüründeki anlaşılması zor kavramların açıklanmasında, kuramların temel felsefelerinin ve kavramlarının açıklanması ile karşılaştırılmasında, karakterlerden yola çıkılarak hipotez geliştirilmesinde ve psikolojik danışma sürecinin planlanmasında kullanılabileceğini belirtmiştir. Ayrıca, öğrencilerin ilerideki mesleki yaşamlarında psikolojik danışma esnasında danışanlarından filmdeki karakterlerin tepkilerine benzer tepkiler aldıklarında nasıl bir yaklaşım benimseyeceklerini düşünmelerine yardımcı olabileceğini ve öğretim elemanları tarafından derslerin ölçme ve değerlendirilmesi sürecinde filmlerin etkili bir araç olarak kullanılabileceğini ifade etmiştir.

Alan yazınında filmlerin eğitim-öğretim süreçlerinde çeşitli alanlarda kullanıldığını gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Örneğin, Fleming ve diğerleri (1990), davranış bozukluklarının; Scholl ve diğerleri (2014), kariyer danışmanlığı kuramlarının; Shepard ve Brew (2005), çift danışmanlığı kuramlarının; Pearson (2006), tanı koyma süreçlerinin; Koch ve Dollarhide (2000), psikolojik danışma kuramlarının; Tyler ve Reynolds (1998), grupla psikolojik danışma süreçlerinin; Lafferty (2013) spor psikolojisinin öğretiminde filmleri kullanmıştır. Bunlara ek olarak Anderson (1992), psikoloji ve hukuk bölümlerinde durum analizleri; Winfield ve Rehfuß (2020), bağımlılık ve bağımlılığın tedavi süreçlerinin anlatımı; Villalba ve Redmond (2008) psikolojik danışmanların çokkültürlülükle ilgili farkındalıklarını arttırmak için filmlerden yararlanmıştır.

Türkiye'de son yıllarda psikolojik danışmanlık ve rehberlik alanında yapılan film analizleri incelendiğinde mevcut film analizlerinin genellikle kuramların kavramlarını somutlaştırmak veya kuramların öğrencilere öğretilmesinde faydalanmak amacıyla yapıldığı görülmektedir. Örneğin; Boyacı ve İlhan (2016), "Good Will Hunting" filmini bilişsel davranışçı terapinin (BDT) kavramlarını somutlaştırmak; Kaya ve Sarı (2020), "Benden Bu Kadar" filmini BDT kavramlarını somutlaştırmak ve öğrenci eğitimlerinde kullanmak; Şenol-Durak ve Fışıloğlu (2007), "Annem Uğruna" filmini Satir aile terapisi kuramının uygulamasını örneklandırmek; Nadir (2013), "Dalgaların Prensi" filmini yapısal aile terapisinin bakış açısından öğrencilerin eğitime katkı sağlamak; Uz-Baş ve Öz-Soysal (2021), "Esaretin Bedeli" filmini pozitif psikoloji kuramının öğretilmesine katkı sağlamak; Özdemir (2022), "Gelecek Günler" filmini gerçeklik terapisinin bakış açısından lisans öğrencilerinin derslerde yararlanması amacıyla incelemiştir.

Bireysel psikoloji kuramına dayalı olarak yapılan film analizi çalışmaları incelendiğinde uluslararası alan yazınında bu kuram açısından pek çok film incelemesi bulunmasına rağmen ulusal alan yazınında sınırlı sayıda çalışma olduğu görülmektedir. Bireysel psikoloji açısından Derin ve Çetinkaya-Yıldız (2018), "İçimdeki Çocuk" filmini öğretim materyali oluşturmak; Çakır (2018), 2010-2017 yılları arasında yapılan Marvel filmlerini kuramın unsurlarını ortaya koymak; Yurtsever ve Yiğit (2023), "Yetenekli Eller: Ben Carson Hikayesi" filmini insan psikolojisini ele almada bir bakış açısı kazandırmak amacıyla incelemiştir. Bu bağlamda bireysel psikoloji kuramına dayalı olarak yapılan ve önceki çalışmalardan daha fazla temel kavramı ele alacak güncel bir film analizi çalışmasının, bu konuyla ilgili kısıtlı alan yazınının zenginleşmesine

katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Film analizi yöntemi ile kuramın daha fazla kavramını açıklamak, filmin psikolojik danışmanlık ve rehberlik alanında etkili bir eğitim-öğretim materyali olarak kullanılmasına olanak tanıyabilir. Bunun yanında, seçilen film üzerinden dezavantajlı durumlara yönelik farkındalığın arttırılması, psikolojik danışmanlık ve rehberlik ile psikoloji gibi bölümlerin öğrencilerinin bu konuda gelişim göstermelerine yardımcı olabilir. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı, bireysel psikoloji kuramının temel kavramlarını (sosyal ilgi, aşağılık duygusu ve üstünlük çabası, yaşam stili, yaşam görevleri, kardeş ilişkileri ve doğum sırası, aile bütünlüğü, ilk anılar, kurgusal finalizm ve yaratıcı benlik) film analizi yoluyla dezavantajlı bireyler örneği üzerinden somutlaştırarak açıklamak ve bu yaklaşımın öğretiminde kullanılabilecek bir materyal olarak sunmaktır.

YÖNTEM

Çalışma, nitel bir çalışma özelliğini taşımaktadır ve betimseldir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden birisi olan doküman incelemesi kullanılmış ve doküman olarak bir film incelenmiştir. Doküman incelemesi yöntemi, araştırmanın veri setini oluşturarak kaynak olarak ifade edilen dokümanların elde edilmesi, gözden geçirilmesi, sorgulanması ve analiz edilmesi şeklinde tanımlanmaktadır (Özkan, 2021). Kitaplar, dergiler, mektuplar, günlükler, tutanaklar, gazeteler, raporlar, haritalar incelenen dokümanlara örnek olarak verilebilir (Bowen, 2009). Bunlara ek olarak incelenen diğer dokümanlar da filmler, fotoğraflar ve videolardır (Yıldırım & Şimşek, 2011). Film, fotoğraf veya video incelenmesinin avantajları; sözel olmayan davranışları bir bütün halinde sunması, araştırmacılara davranışları birden fazla kere izleme fırsatı vermesi, nadir görülen olguların incelenebilmesi ve başka araştırmacılara da kullanma imkânı tanınmasıdır (Yıldırım & Şimşek, 2011). Çalışmada film incelemesinin bu avantajlı yönleri dikkate alınmış, bu nedenle yöntem olarak doküman incelemesi yöntemi tercih edilmiştir.

Filmin Seçim Süreci ve İncelenen Film Hakkında Bilgiler

Çalışma ile bireysel psikoloji kuramında yer alan sosyal ilgi, aşağılık duygusu ve üstünlük çabası, yaşam stili, yaşam görevleri, kardeş ilişkileri ve doğum sırası, aile bütünlüğü, ilk anılar, kurgusal finalizm ve yaratıcı benlik kavramlarını film analizi vasıtasıyla somutlaştırmak amaçlanmış, öncelikle kurama uygun olabilecek filmler üzerine bir tarama yapılmıştır. Bu tarama sürecinde bireysel psikoloji kuramının kavramlarının filmin içeriğinde doğrudan görülmesi ve filmdeki karakter veya karakterler için dezavantajlı bir durumun olması ölçüt olarak belirlenmiştir. Bu ölçütlerin dikkate alındığı taramanın sonunda ölçüt olarak belirlenen kriterleri taşıdığı için künyesi Tablo 1’de verilen “Sınıfın Önünde” filmi seçilmiştir. Bu filmin seçilmesinde konusunu gerçek bir hayat hikayesinden alması da etkili olmuştur.

Tablo 1

Filmin Künyesi

Film ile İlgili Bilgiler	
Filmin Adı	Sınıfın Önünde
Filmin Orijinal Adı	Front of the Class
Yönetmen	Peter Werner
Yapımcılar	Andrew Gottlieb, Cameron Johann, Brent Shields
Senaristler	Thomas Rickman, Brad Cohen, Lisa Wysocky
Oyuncular	James Wolk, Treat Williams, Dominic Scott Kay, Sarah Drew, Patricia Heaton
Orijinal Dil	İngilizce
Süre	95 Dakika
Ülke	Amerika Birleşik Devletleri
Vizyon Tarihi	2008 (ABD)

Filmin konusu

Gerçek bir hayat hikayesinden sinemaya uyarlanan film, Brad Cohen adındaki bir sınıf öğretmenin çocukluğunu ve genç yetişkinliğini konu edinmektedir. Brad, Tourette sendromuna sahiptir. Tourette sendromu, nöropsikiyatrik bir bozukluk olup çeşitli motor ve vokal tiklerle kendini göstermektedir (Bloch & Leckman, 2009). Filmde Brad'ın çocukluğunu gösteren sahnelerde özellikle okul idaresinin ve bazı öğretmenlerin Brad'ın Tourette sendromundan kaynaklı olarak Brad'e karşı gösterdikleri olumsuz ve dışlayıcı tavırları görülmektedir. Bu süreçte Brad'ın annesi, Brad'i daha özgüvenli olması yönünde cesaretlendiren, sevgi içeren bir yaklaşım sergilerken Brad'ın babası, Brad'ın hastalığını öğrenene kadar Brad'e karşı azarlayıcı bir tavırda olmuş, hastalığını öğrendikten sonra da Brad'ın öğretmenlik yapabileceğine inanmamıştır. Brad'ın iş ve özel hayatının gösterildiği sahnelerde ise okullara yaptığı iş başvurularının çoğunun kabul edilmediği görülmektedir. Nihayetinde kabul edilen bir başvuru sonrası, Brad öğretmenliğe başlamış ve öğretmenlikte çok başarılı olduğunu göstererek, "yılın en iyi çaylak öğretmeni" seçilmiştir. Özel hayatında da Nancy ile tanışan Brad onunla mutlu bir ilişki kurmayı başarmıştır.

Araştırma Etiği

Bu araştırmanın planlanmasından, uygulanmasına, verilerin toplanmasından verilerin analizine kadar olan tüm süreçte "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirisi gerçekleştirilmemiştir.

Bu çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Çalışma doküman inceleme çalışması olduğu için Etik Kurul İzni alınmasını gerektiren çalışmalar grubunda yer almamaktadır. Bu nedenle Etik Kurul İzni beyan edilmemiştir.

BULGULAR

Filmde Brad Cohen'in yaşamı; bireysel psikoloji kuramının sosyal ilgi, aşağılık duygusu ve üstünlük çabası, yaşam stili, yaşam görevleri, kardeş ilişkileri ve doğum sırası, aile bütünlüğü, ilk anılar, kurgusal finalizm ve yaratıcı benlik kavramlarına göre analiz edilmiştir. Alt başlıklarda öncelikle bu kavramların açıklamaları verilmiş, ardından film vasıtasıyla bu açıklamalar somutlaştırılmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda sahnelerin film içindeki zamanları ve ilişkili olduğu kavramlar Tablo 2'de belirtilmiştir.

Tablo 2*Temel Kavramlarla İlişkili Sahneler ve Filmdeki Gösterim Zamanları*

Temel Kavramlar	Filmdeki Gösterim Zamanı
Sosyal İlg	11.'35" / 14.'20" / 23.'05" / 53.'27" / 60.'24" / 68.'34" / 84.'57" / 76.'15"
Aşağılık Duygusu ve Üstünlük Çabası	38.'40" / 81.'08" / 53.'27" / 60.'24" / 68.'34" / 84.'57" / 95.'00"
Yaşam Stili	53.'27" / 60.'20" / 68.'30" / 76.'20" / 85.'08" / 55.'40" / 16.'58" / 37.'36" / 67.'31" / 25.'50" / 64.'43" / 70.'19"
Yaşam Görevleri	53.'27" / 86.'20" / 68.'30" / 40.'33" / 26.'35" / 55.'40" / 60.'05" / 80.'30" / 44.'08" / 25.'50"
Kardeş İlişkileri ve Doğum Sırası	16.'10" / 10.'35" / 11.'35" / 40.'33" / 48.'55" / 87.'41"
Aile Bütünlüğü	06.'47" / 18.'37" / 23.'03" / 38.'49" / 42.'37" / 79.'20" / 81.'20" / 07.'18" / 50.'15" / 08.'30" / 12.'59" / 14.'00" / 29.'35" / 40.'33" / 48.'58" / 87.'40" / 89.'25"
İlk Anılar	44.'40" / 14.'20" / 30.'10" / 31.'25" / 44.'40" / 87.'39" / 08.'28" / 12.'57" / 13.'35" / 13.'58" / 40.'40" / 48.'50"
Kurgusal Finalizm ve Yaratıcı Benlik	24.'49" / 74.'06" / 55.'40" / 53.'27" / 36.'15" / 76.'15"

Sosyal İlg Kavramına İlişkin Bulgular

Adler, kendi başına yaşamını sürdürebilen bir insan olmadığını belirtmiş, insanın diğer insanlarla olan ilişki kurma ihtiyacına dikkat çekmiş ve doğuştan geldiğini söylediği “sosyal ilgi” kavramını ortaya atmıştır. Adler, ortaya atmış olduğu sosyal ilgi kavramını “başkasının gözüyle görmek ve kulağıyla duymak” şeklinde tanımlamıştır (Ansbacher & Ansbacher, 1956). Corey (2015) ise sosyal ilgiyi bireyin toplumun bir üyesi olduğunun farkında olması olarak ifade etmiştir. Almancada “Gemeinschaftsgefühl” kelimesine karşılık gelen sosyal ilgi kavramı, bireyin diğer insanların da değerli olduğunun bilincinde olarak topluma faydalı olma amacıyla hareket etmesi anlamına gelmektedir (Kararımak & Aydoğan, 2021).

Sosyal ilgi doğuştan gelse de gelişiminde başta aile önemli rol oynar (Sharf, 2011). Tüm aile üyeleri çocuğun sosyal ilgisine katkıda bulunur fakat anne ön plandadır (Adler, 1931). Annenin çocuğuna sevgi göstermesi ve diğer insanlara sevginin nasıl gösterileceği konusunda bir rol model olması, çocuğun sosyal ilgisinin gelişimine katkıda bulunacaktır (Yazgan-İnanç & Yerlikaya, 2019). Annenin ardından baba, çocuğun sosyal ilgisinin gelişimi üzerinde etkilidir (Adler, 1931). Babanın da çocuklarıyla sevgi içeren bir yaklaşımla ilgilenmesi, çocuğun sosyal ilgisinin gelişmesini sağlayacaktır. Anne-babanın ardından kardeşler ve çocuğun yaşamında bulunan diğer kişiler de sosyal ilgisini etkiler (Kararımak & Aydoğan, 2021). Sosyal ilgi kavramı ile ilgili film sahneleri ve değerlendirmeler aşağıdadır:

Filmin başroldeki oyuncusu Brad’in sosyal ilgi düzeyi oldukça yüksektir. Film boyunca diğer insanlarla samimi ilişkiler kurmaya gayret etmiştir. Tanımlarından birisi “toplumun bir üyesi olma” olan sosyal ilginin karşılığı olarak çocukluğunu gösteren sahnelerde tiklerinden dolayı okul yönetiminden olumsuz tepkiler alsa da okuluna gittiği (14.'20"), akranlarıyla birlikte beyzbol sporu yaptığı (11.'35") görülmektedir. Brad, annesinin önerisiyle Tourette sendromluların bulunduğu bir destek grubuna bir oturumluk katılmış fakat grup üyelerinin ve ailelerinin toplumdan soyutlanmayı kabul ettiklerini görünce gruptan ayrılmıştır; toplumdan asla uzaklaşmak istemediğini film sahnesinde kendisi de söylemiştir (23.'05"). Sosyal ilginin tanımlarından bir diğeri de “topluma faydalı olmadır”. Brad’in öğretmenlik mesleğini seçmesi, topluma faydalı olmaya önem verdiğinin bir göstergesidir. Brad’in iş arama sürecinde Tourette sendromundan dolayı yaptığı iş başvurularının önemli bir kısmı reddedilse de yılmadan çalışabileceği okulu araması ve en sonunda bulması (53.'27") sosyal ilgiye önem verdiğini kanıtlamaktadır. Filmde Brad’in öğretmenlik yaptığı sahneler gösterilirken öğrencileriyle sıcak

Emre ASLAN, Tuğba SARI

Adler’in bireysel psikoloji yaklaşımı ve dezavantajlı durumlar: “Sınıfın Önünde” filminin analizi

bir iletişim kurduğu ve onları çok sevdiği, onlara gerekli bilgi ve becerileri öğretmek için çaba gösterdiği göze çarpmaktadır (60.'24" / 68.'34" / 84.'57"). Okul idaresi tarafından diğer öğrenciler kadar seilmeyen Thomas adlı öğrencisinin okuldan faydalanması için çaba göstermesi ve ona kitap okumayı sevdirmesi de Brad'in sosyal ilgisini göstermektedir (76.'15").

Sosyal ilginin gelişmesinde anne önemli bir faktördür. Anne, çocuğuna sevgi göstererek ve diğer insanlara sevginin nasıl gösterileceği konusunda örnek olarak çocuğun sosyal ilgisini geliştirir. Brad'in de sosyal ilgisinin gelişmesinde en önemli rolü oynayan kişi annesi olmuştur. Film boyunca annesinin Brad'e sevgi dolu bir şekilde yaklaştığı görülmektedir. Brad, Tourette sendromundan kaynaklı olarak toplumsal ortamlarda bulunmada zorluklar yaşadığında annesi, Brad'i destekleyici tutumda olmuştur. Toplumda aktif bir rol alması için teşvik etmiştir. Brad, okul idaresi tarafından tiklerinden dolayı okuldan atılma ihtimaline kadar gidebileceğine işaret eden olumsuz ve sert bir eleştiri ile karşılaşmış; annesi ise okul idaresinin bu tutumunun aksine oğlunu destekleyici bir yaklaşımda olmuş, şu an okuduğu okul olmasa bile bir okulda mutlaka okuyacağını ifade etmiştir (16.'35"). Brad'i Tourette sendromluların bulunduğu bir destek grubuna getirmiştir (22.'20"). Brad, yaptığı ve olumsuz sonuçlandığı iş başvurusunun ardından çok üzüldeğinde annesi yine ona destekleyici bir tavırla yaklaşmış, iş bulacağına inandığını belirtmiştir (38.'40"). Bu doğrultuda Brad'in, annesi ile olan bu destekleyici iletişiminin onun sosyal ilgisini geliştirdiği; gelişen bu sosyal ilgisinin de Tourette sendromunun sosyal yaşamında zorluklar oluşturmalarına rağmen yaşamında özgüvenli olmasına, eğitim süreçlerine yılmadan devam etmesine, kariyer edinmesine katkı sağladığı söylenebilir.

Aşağılık Duygusu ve Üstünlük Çabası Kavramlarına İlişkin Bulgular

Aşağılık duygusu ve üstünlük çabası birbirleri ile bağlantılı iki kavramdır. Aşağılık duygusu, kişinin üstesinden gelmekte veya uyum sağlamakta zorlandığı durumda ortaya çıkan ve bu durumun üstesinden gelemeyeceği düşüncesi ile dışa vuran duygudur (Adler, 2024). Birey, herkeste görülen ve normal olan bu duyguyu yenmek için çabalayacaktır (Adler, 2024). Üstünlük çabası olarak adlandırılan bu çabayla birey, kendi mevcut durumunu aşarak daha iyi bir duruma geçmek ister (Adler, 2022). Bu çaba topluma fayda sağlamayı içerir, diğer insanlara üstünlük sağlamak demek değildir (Corey, 2015). Aşağılık duygusunu yaşayan bireyler ödünleme mekanizması vasıtasıyla bu duyguyu telafi etmek için uğraşabilirler (Yazgan-İnanç & Yerlikaya, 2019). Eksik oldukları alanı, başka bir alanda üstün olarak gidermeye çalışabilirler veya çeşitli yollarla zayıflığa karşı güç elde etmeye çalışabilirler (Corey, 2015). Anne-babasının bireyin çocukluğunda ona karşı göstermiş olduğu tutumlar, bireyin aşağılık duygusunu yenmeye çalışırken ne tür davranışlar sergileyeceğinde belirleyici bir roldedir (Karairmak & Aydoğan, 2021).

Aşağılık duygusu bazı kişilerde ciddi derecede baskın hale geldiğinde aşağılık kompleksine dönüşebilir ve birey yoğun olarak eksiklik duyguları yaşar. Aşağılık kompleksinin oluşmasında rol oynayan çeşitli durumlar vardır. Bu durumların başında organ eksikliği veya organların ve sistemlerin sağlıklı şekilde işlev görmemesi gelir (Adler, 2022). Aşağılık kompleksinin oluşmasında rol oynayan diğer durumlar da çocuğun ailesi tarafından şımartılması veya çocuğun ailesi tarafından ihmal edilmesi olup her iki durumda da çocuk kendi istek ve ihtiyaçlarının farkında olmakta zorlanır, aşağılık duygusunu nasıl aşabileceğini bilemez (Adler, 2024). Birey, aşağılık duygusuna karşı üstünlük çabası sergilerken aşırı ödünleme içinde olursa bu çaba üstünlük kompleksine dönüşebilir. Üstünlük kompleksine sahip kişilerde diğer insanları alaya alma ve kendini beğenmişlik davranışları görülebilir. Aşağılık duygusu ve üstünlük çabası ile ilgili film sahneleri ve değerlendirmeler aşağıdadır:

Aşağılık duygusu normaldir ve birey bu duyguyla birlikte yetersizlik hissi yaşar. Filme bakıldığında başroldeki oyuncusu Brad, Tourette sendromuna sahiptir. Filmde Tourette sendromundan kaynaklı olarak Brad'in bazı sahnelerde kendini yetersiz hissettiği göze çarpmaktadır. Brad'in kendini yetersiz hissettiği iki tane sahne vardır. İki sahneye bakıldığında bu sahnelerden ilkinde yaptığı iş başvurusunun ardından Tourette sendromundan kaynaklı olarak ret almış, oldukça üzölmüş ve bu durumu annesine anlatırken reddedilmesinin

kendisinden kaynaklı olduğunu söylemiştir (38.'40"). Diğer sahnede de sevgilisi Nancy'nin ileride kendisini Tourette sendromundan kaynaklı olarak istemeyebileceğine ilişkin kaygı duyduğunu annesine anlatmaktadır (81.'08"). Aşağılık duygusunu yenmede ailenin davranışları etkilidir. Her iki sahnede de Brad'in annesinin destekleyici tavrı, Brad'in aşağılık duygusunu yenmede kolaylaştırıcı bir rol oynamıştır. Brad'in aşağılık duygusunun oluşmasında etkili olan Tourette sendromu, aynı zamanda üstünlük çabası için de bir kaynak oluşturmıştır. Üstünlük çabası, topluma fayda sağlama amacıyla bireyin aşağılık duygusunu yenmeye çalışmasını tanımlamaktadır. Brad de Tourette sendromu kaynaklı oluşan aşağılık duygusunu topluma fayda sağlama amacıyla yenmiş, üstün olma amacıyla çaba göstermiştir. Birey, üstünlük çabası ile eksik olduğu alanı, başka bir alanda iyi olarak gidermeye çalışabilir. Bu maksatla Tourette sendromundan kaynaklı olarak öğretmenliğe başlamak için yaptığı iş başvurularından genellikle ret alsa da azimle uğraşmış ve bulmuştur (53.'27"). Sonrasında kendi bilgi ve becerilerini öğrencileri için ortaya koymuş, öğrencilerinin çok sevdiği bir öğretmen olmuştur (60.'24" / 68.'34" / 84.'57"). Öğretmenliğe başladığı ilk yıl "yılın en iyi çaylak öğretmeni" ödülünü almıştır (95.'00").

Yaşam Stili Kavramına İlişkin Bulgular

Yaşam stili kavramı, yaşam planı, yaşam tarzı kavramlarıyla aynı anlamda kullanılmaktadır; bireyin kendisi, çevresi ve dış dünyaya ilişkin düşüncelerini içermektedir (Adler, 1938; Corey, 2015; Geçtan, 1998). Bireyin yaşamını neye veya nelere göre sürdürdüğünü, yaşamında karşılaştığı problemleri nasıl çözdüğünü ve diğer kişilerle ilişkilerini nasıl kurduğunu kapsamaktadır (Boeree, 2006). Bireyin kendi hedefleri ile bu hedefleri gerçekleştirmek için kullandığı yöntemlerin de dahil olduğu yaşama uyum biçimidir (Sharf, 2011; Yazgan-İnanç & Yerlikaya, 2019).

Shulman ve Mosak (1988), yaşam stiline oluşmasında fiziksel, gelişimsel, kültürel ve ailevi unsurların oldukça etkili olduğunu belirtmiştir. Bireyin doğumundan itibaren ilk altı yılın da yaşam stiline oluşumunda önemli bir etkisi vardır fakat ilk altı yılın sonrasındaki yaşantılar da bireyin yaşam stilini etkilemektedir. Bunun yanında insanların yaşantılarının insanı tamamen şekillendirdiğini söylemek de yanlıştır. Çünkü insanlar, yaşamlarını şekillendirmede aktif olarak hareket ederler (Corey, 2015). İnsanlar özgür şekilde kendi yaşam stillerini oluşturur ve oluşturmak için sorumluluk alırlar (Karairmak & Aydoğan, 2021). Bireyin aile ilişkileri de yaşam stiline oluşmasında rol oynamaktadır (Corey, 2015). Her bireyin yaşantılarının farklı olduğu ve özgür şekilde yaşam stilini oluşturduğu dikkate alındığında doğal olarak her bireyin yaşam stili de birbirinden farklıdır.

Adler; baskın, alıcı, kaçınan ve sosyal yetkin tip olmak üzere dört tane temel yaşam stili oluşturmuştur. Her bireyin yaşam stiline birbirinden farklı olduğuna inandığı için bu dört temel yaşam stili hakkında daha genel açıklamalarda bulunmuş ama bu dört stilin herkes için geçerli olmayacağını da söylemiştir (Karairmak & Aydoğan, 2021). Adler, temel dört yaşam stilini oluştururken bireyin yaşam görevlerini nasıl çözdüğünü temel almış; sosyal ilgi düzeyi ve etkinlik düzeyine göre sınıflandırmıştır.

Baskın tipteki bireylerin sosyal ilgileri zayıf, etkinlik dereceleri yüksektir. Bu bireyler diğer kişiler üzerinde güçlü hissetmek, baskı oluşturmak ve onları yönlendirmek isterler (Karairmak & Aydoğan, 2021). Alıcı tip, en yaygın olan tiptir. Bu tipteki bireylerin sosyal ilgileri zayıftır. Yaşamlarını diğer insanlar vasıtasıyla sürdürürler. Sürekli olarak diğer insanlardan bir şeyler alabilme ile uğraşırlar (Yazgan-İnanç & Yerlikaya, 2019). Kaçınan tipteki insanların sosyal ilgileri ve etkinlik düzeyleri düşüktür. Başarısız olmaktan korkarlar ve bunun için yaşamda aktif olmaktan, diğer insanlarla ilişki kurmaktan kaçınırlar. Sosyal yetkin tipteki bireyler ise toplumla iyi ilişkiler kurarlar, etkinlik düzeyleri yüksektir. Diğer insanlarla ilişki kurmaktan mutlu olurlar, iş birliğine önem verirler, diğer insanlara katkı sağlamaya çalışırlar (Karairmak & Aydoğan, 2021). Yaşam stili ile ilgili film sahneleri ve değerlendirmeler aşağıdadır:

Yaşam stili; bireyin kendisi ve çevresine ilişkin düşüncelerini, nasıl ilişki kurduğunu içermektedir. Brad'in kendine ilişkin düşüncelerine bakıldığında davranışlarından özgüveninin yüksek olduğu, aktif olmak ve sorumluluk almak için adım atmaya hazır olduğu görülmektedir. Öğretmenlik yapmak amacıyla istediği işi bulmak için çabalaması ve bulması (53.'27"), öğrencilerine bir şeyler öğretmek için emek vermesi (60.'20" / 68.'30" / 76.'20" / 85.'08"), romantik ilişki kurmak için çabalaması ve kurması (55.'40"); Brad'in özgüvenli olduğunu ve sorumluluk aldığını göstermektedir. Aynı zamanda bu durum, Brad'in kendi yaşam stilini oluşturmada aktif bir rol aldığını da göstermektedir. Brad'in çevresine ilişkin düşüncelerine ve nasıl ilişki kurduğunu bakıldığında davranışlarından iki tür çıkarım yapılabilmektedir. Birinci çıkarım Tourette sendromundan kaynaklı olarak kabul görmediği ortamlarda öfkelenmekte ve o ortamda bulunmayı istememektedir. Örnek olarak filmin bir sahnesinde okulda arkadaşları tarafından tiklerine gülündüğünde ve öğretmeni ile okul idaresi tarafından tiklerinden dolayı Brad'e okuldan atılabileceği söylendiğinde Brad okuldan nefret ettiğini söylemiştir (16.'58"). Tourette sendromundan kaynaklı olarak iş başvurusu reddedildiğinde de reddeden kişiye yönelik olarak kızgınlığını ifade etmiştir (37.'36"). Öğretmenlik yaparken bir veli, Brad'in Tourette sendromundan kaynaklı olarak iyi bir öğretmen olamayabileceği düşüncesiyle çocuğunu Brad'in sınıfından aldığıda Brad bu duruma da kızmış ve üzülmüştür (67.'31"). Bunun dışında Tourette sendromuyla ilgili olarak kabul gördüğü ortamlarda ise insanlarla sıcak ve samimi ilişkiler kurmaktadır. Ron adında samimi bir arkadaşı vardır (25.'50"), kız arkadaşı vardır (64.'43"), okulda velileriyle de sağlıklı ilişkiler kurmaktadır (70.'19").

Yaşam stili bireyin hedeflerini ve hedeflerini gerçekleştirmek için kullandığı yöntemleri de içermektedir. Filmde Brad'in hedeflerine bakıldığında hedefleri; öğretmen olmak, öğretmen olarak işe başlamak ve romantik bir ilişki kurmak olarak görünmektedir. Brad üç hedefini de gerçekleştirmiştir. İş bulma sürecinde emek vermiş, Tourette sendromundan kaynaklı olarak işi zor bulsa da okul okul gezerek bulmuştur. Romantik ilişki kurma sürecinde de yöntem olarak internet uygulamalarından yararlanmış ve sevgilisi Nancy ile tanışmıştır.

Dört temel yaşam stili açısından Brad'e bakıldığında "sosyal yetkin tipin" özelliklerini göstermektedir. Sosyal yetkin tipteki bir birey yaşamda aktif olarak rol alır, toplumla iyi ilişkiler kurar ve bundan mutlu olur, diğer insanlara katkı sağlamaya çalışır. Brad de Tourette sendromunun ona getirmiş olduğu zorluklar olsa da okuluna akranları gibi devam etmiş, öğretmen olmuş, öğretmen olarak işe başlamış, öğrencilerine fayda sağlamak amacıyla onlara bilgiler kazandırmıştır. Öğrencileri onu çok sevmektedir. Romantik ilişki kurmuştur. Samimi ve yakın bir arkadaşı da vardır.

Yaşam Görevleri Kavramına İlişkin Bulgular

Bireysel psikolojide kişinin mesleki yaşamı, sosyal ilişkileri ve romantik ilişkilerine ilişkin üç temel yaşam görevi bulunmaktadır. Birey sosyal ilişkilerine ilişkin olarak diğer insanlarla iletişim kurmalı ve arkadaşlıklar oluşturmali, mesleki yaşamına ilişkin olarak bir meslek edinmeli ve çalışmalı, romantik ilişkilerine ilişkin olarak da aşk duygusunu deneyimlemelidir (Adler, 1938). Romantik ilişkilere ilişkin görev evliliği de içermektedir (Corey, 2015). Yaşam görevleri ile ilgili film sahneleri ve değerlendirmeler aşağıdadır:

Brad temel üç yaşam görevini de gerçekleştirmiştir. Mesleki yaşamına ilişkin olarak bir meslek edinmiş, öğretmen olmuş ve Tourette sendromundan dolayı yaptığı iş başvuruları genellikle olumsuz sonuçlansa da bir gün bir okuldan kabul alarak öğretmenliğe başlamıştır (53.'27"). Filmdeki sahnelerden mesleğini çok sevdiği de görülmektedir. Öğrencileri için onların ilgisini çekecek aktiviteler yapmaktadır (86.'20"). Öğrencileri de Brad'i çok sevmektedir (68.'30"). Bunun yanında öğretmenliğe başlayana kadar bir süre babasının yanında inşaat sektöründe de çalışmıştır (40.'33"). Romantik ilişkilerine ilişkin olarak arkadaşı Ron'un önerisiyle bir gece dışarı çıktığında bir kızla buluşmuştur (26.'35"). Bunun dışında asıl romantik ilişkisi internet üzerinden tanıştığı Nancy ile olmuştur (55.'40"). Filmin ikinci yarısından sonra bir sahnede Nancy ile bisiklet sürmekte, yürüyüş yapmakta ve hoş vakit geçirmektedirler (60.'05"). Filmin sonlarına doğru Brad sevgilisi Nancy'yi annesi ile de tanıştırmış ve o gün ona onu sevdiğini

söylemiştir (80.'30"). Sosyal ilişkilerine ilişkin olarak da diğer insanlarla olumlu ilişkiler kurduğu görülmektedir. Diğer insanlara samimi ve açık şekilde duygu ve düşüncelerini ifade etmektedir. Buna örnek olarak okulda idarecilerle kurduğu iletişim (44.'08") ve Ron isimindeki arkadaşıyla samimi ilişkileri (25.'50") gösterilebilir.

Kardeş İlişkileri ve Doğum Sırası Kavramlarına İlişkin Bulgular

Bireysel psikoloji yaklaşımı, doğum sırası ve kardeş ilişkilerine önem vermiştir. Buna önem verme amacı; doğum sırasının çocuğun problemlerini nasıl etkilediğini anlamaktır (Yazgan-İnanç & Yerlikaya, 2019). Adler, bireyin kişiliği üzerinde gerçek doğum sırasından çok çocuğun kendisini konumlandırıncı olduğu psikolojik doğum sırasının etkili olduğunu söylemiştir (Adler, 2013b). Örneğin son çocuk, kendini ilk çocuk gibi düşünüp ilk çocuğun özelliğini taşıyacak şekilde hareket edebilir (Kararımak & Aydoğan, 2021).

İlk Çocuk: İlk çocuk, anne-babanın sevgisini yoğun şekilde alan çocuktur (Adler, 2024). Anne-babanın ebeveynlik becerilerini ilk çocuk vasıtasıyla kazanması ve bundan dolayı süreçte çocuk için en iyisi neyi gerektiriyor ise onu yapmaya çalışmaları çocuğun gözde bir durumda olmasını sağlar (Kararımak & Aydoğan, 2021). Fakat kardeşinin doğumuyla ilk çocuğun gözde olma durumu son bulur ve anne-babanın sevgisini artık sadece kendisi değil, kardeşi de almaktadır (Adler, 2024). Sevginin hepsini tekrardan kendisi almak istese de bunun olamayacağını anlar. Adler ilk çocuğu "tahtını kaybetmiş çocuk" olarak nitelendirmiştir (Yazgan-İnanç & Yerlikaya, 2019). İlk çocuklar; liderlik özellikleri daha baskın olan aile üyeleridir (Kararımak & Aydoğan, 2021).

İkinci Çocuk: Kendisinden önce ilk çocuk olduğu için anne-babanın sevgisini bölünmüş şekilde alır. Dünyaya gelmesiyle birlikte rakibi olan ilk çocukla karşılaşır ve ilk çocuk kendisinden daha önde olduğu için ona yetişme çabası mücadelesine girişir (Adler, 2013b). İlk çocuklar bu çaba neticesinde daha hırslı kişilik yapısına sahip bireyler olabilirler (Yazgan-İnanç & Yerlikaya, 2019).

Ortanca Çocuk: İki kardeş arasında kalmıştır ve birden fazla rakibi vardır (Shulman & Mosak, 1977). "Zavallı ben" şeklinde hissedebilir, yaşamın adil olmadığını düşünebilir. Sürekli olarak sorunları olan bir durumda olabilir. (Corey, 2015).

En Küçük Çocuk: En küçük çocuğun avantajı kendine rakip olarak gelebilecek bir kardeşin olmamasıdır. Ailenin her zaman en küçük çocuğu olarak kalacağı için ilgi daima kendi üzerinde olur (Adler, 2013b). Ailedeki herkes kendisinden yaşamla ilgili daha deneyimli olduğu için kendisinin yetersiz olduğunu düşünebilir (Kararımak & Aydoğan, 2021). Bunun yanında Corey (2015), en küçük çocukların özgürlüğüne daha düşkün olduklarını ve daha yaşamlarında daha yaratıcı şeyler yapabildiklerini söylemiştir.

Tek Çocuk: Herhangi bir kardeşi yoktur ve rekabet içinde değildir. Aile tarafından şımartılır (Yazgan-İnanç & Yerlikaya, 2019). Ebeveynleri tarafından sürekli ilgi odağı olduğu için ebeveynlerine bağımlılık geliştirebilir (Adler, 2013b). Kardeşi olmadığı için diğer kişilerle paylaşım konusunda sorunlar yaşayabilir (Corey, 2015). Kardeş ilişkileri ve doğum sırası ile ilgili film sahneleri ve değerlendirmeler aşağıdadır:

Filmin başroldeki oyuncusu Brad gerçek doğum sırasında ilk çocuktur, bir erkek kardeşi vardır. Psikolojik doğum sırası açısından bakıldığında da ilk çocuk özellikleri göstermektedir. İlk çocuk, kardeşi olana kadar anne-babanın ilk çocuğu olması dolayısıyla ailede ilgi odağı olur ve kardeşi olunca eskiden kendisine gösterilen ilgiyi kaybeder. Brad'in de ilk çocuk olması dolayısıyla aile içinde özel bir konumu vardır. Kardeşinin doğumu da özellikle annesinin ona olan ilgisini genel olarak azaltmamıştır. Bu ilginin azalmamasında Brad'in Tourette sendromunun da etkisi olabilir. Brad ilköğretimde okurken okuldaki öğretmenlerinin onu tikleri dolayısıyla azarlamasının tam aksine annesinin Brad'i desteklemesi (16.'10"), yine annesinin tiklerinin neden kaynaklandığı ve nasıl çözülebileceği ile ilgili olarak Brad'i doktora götürmesi (10.'35"), babası ve kardeşinin Brad'in beyzbol maçına gelmesi (11.'35"), Brad'e yönelik ilgiyi göstermektedir.

Kardeş ilişkileri ve doğum sırasında Brad babası açısından değerlendirildiğinde babasının, Tourette sendromundan kaynaklı olarak Brad'in hayatta amaçlarını gerçekleştirebileceğine inanmaması ve Brad'in bir kardeşinin olması, Adler'in tabiriyle onun "tahtını kaybetmiş çocuk" olarak hissetmesine neden olmuştur. Burada baskın olan durum, Brad'e babası tarafından gösterilen ilginin azalmasından ziyade Brad'e olan güvenin azalmasıdır. Brad'in babasının, Brad'in öğretmenlik yapabileceğine inanmadığı için ona kendisi gibi inşaat işiyle uğraşmasını teklif etmesi (40.'33"), Brad kendisini bir okulun işe alacağını düşünürken babasının "Neden gerçekçi olmuyorsun?" demesi (48.'55") ve filmin son anlarında Brad'in, babasına "Benden utandığımı hissediyorum." demesi (87.'41") babasının ona olan güveninin az olduğunu göstermektedir.

Aile Bütünlüğü Kavramına İlişkin Bulgular

Bireysel psikoloji bireyin sosyal ilişkilerine önem veren bir yaklaşımdır ve bireyin ilk sosyal sistemi ailesidir. Adler, aile üyeleri arasındaki ilişkinin ve bu ilişkinin sonucunda oluşan aile atmosferinin bireyi biçimlendirdiğini söylemiştir (Adler, 2024). Aile vasıtasıyla birey, değerler ve bakış açılarını öğrenir (Nicoll & Hawes, 1985). Sağlıklı aile atmosferini içeren bir ailede büyüyen birey olumlu bir benlik algısı oluşturur, diğerleriyle paylaşımda bulunmaya açıktır, toplumla da uyumlu olan hedefleri vardır. Ailede karşılıklı saygı esas ise çocuk da gelecekte başkalarına saygı duyan bir birey olacaktır (Kararımak & Aydoğan, 2021). Aile atmosferi sağlıklı değilse çocuk kendisi için olumsuz durumların içinde bulunmak durumunda kalır. Sürekli azarlanıyorsa kendisinin sevilmediği ve istenmediğini düşünebilir (Adler, 2024). Ailede anne-babanın çocuğu kabul edici, sevgi alıp veren, özgüven kazanması yönünde çocuğu cesaretlendirici tutumda olmaları gerekir (Geçtan, 1998). Anne ve baba kendi aralarındaki ilişkiyle de çocuğun diğer insanlarla nasıl iletişim kuracağı ile ilgili ona model olurlar (Adler, 2024). Aile bütünlüğü kavramı ile ilgili film sahneleri ve değerlendirmeler aşağıdadır:

Filmde ana karakter olan Brad, genel olarak sağlıklı bir aile atmosferinde büyümüştür. Filmin ana karakteri Brad'in çocukluk sürecinde annesi ile birlikte yaşadığı görülmektedir. Filmin ilk dakikalarında Brad, anne ve babasının çocukken boşandığını söylemektedir (06.'47"). Boşanmalarına rağmen anne ve baba, çocuklarını önemsemekte ve iletişim kurmaktadır. Brad'in Tourette sendromu aile üyelerini etkilemektedir. Filmin başında Brad'e psikiyatrist tarafından teşhis konulamamış, Brad'in tiklerinin anne ve babasının boşanmasından kaynaklı olduğu belirtilmiştir. Okul idaresinin ve öğretmenlerin, Brad'in okuldan atılacağına ilişkin beyanlarına kadar giden tavırları sonrasında annesinin kitaplardan okuyarak çocuğunun hastalığının ne olduğunu keşfetmesi, onu önemsemediğini göstermektedir (18.'37"). Brad'in annesi, çocuğunu desteklemek için farklı yöntemler de denemiştir. Filmin bir sahnesinde başka Tourette sendromluları içeren bir destek grubuna Brad'i getirmiştir fakat grup üyelerinin topluma katılmaktan ziyade kendilerini toplumdan ayıştırdıklarını görünce çocuğunun toplumda aktif biri olmasını istediği için onu gruptan almıştır (23.'03"). Brad iş arama sürecinde Tourette sendromundan kaynaklı olarak kabul edilmediğinde annesi Brad'i destekleyici tavırda olmuş, bir gün iş başvurusunun kabul edileceğine inandığını belirtmiştir (38.'49"). Brad'in üvey annesi yani babasının ikinci eşi Diane da Brad'i destekleyici tavırda olmuş, ona öğretme yeteneğinin olduğunu söylemiştir (42.'37"). Brad, sevgilisi Nancy'yi annesi ile tanıştırmıştır. Brad'in annesinin Nancy'ye olan yaklaşımı da Nancy'nin Brad'in annesine olan yaklaşımı da oldukça iyi ve sevgi doludur (79.'20"). Brad, tiklerinden dolayı Nancy'nin bir gün rahatsızlıktan hissedebileceğine ilişkin kaygı duyduğunu annesine söylemiş; annesi, Nancy'nin bundan rahatsızlık duymadığını söyleyerek yine onu destekleyici bir yaklaşımla hareket etmiştir (81.'20"). Bunlardan hareketle kısaca Brad'in sevildiği, kabul edildiği, özgüven kazanması yönünde teşvik edildiği bir aile ortamında büyüdüğü yorumu yapılabilir. Brad'in kardeşi Jeff ile ilişkileri de oldukça iyi görülmektedir. Brad'in çocukluğunu gösteren sahnelerde beraber oyunlar oynamaktadırlar (07.'18"). Brad'in yetişkinliğini gösteren sahnelerde Jeff, Brad'in evine ziyarete gelmiştir (50.'15").

Brad'in babası ile ilişkisi, babasının Brad'in hastalığını öğrenene kadar ve hastalığını öğrendikten sonra olmak üzere ikiye ayrılabilir. Babasının, Brad'in hastalığını öğreninceye kadar olan sinirli tavrı ve öğrendikten sonra onun öğretmenlik yapabileceğine ilişkin cesaretlendirici bir yaklaşım sergilememesi; babasına ilişkin fikirlerinin "Her zaman benim yetersiz olduğumu düşünüyor." şeklinde oluşmasına neden olmuştur. Babası, Brad'in hastalığını öğrenene kadar hastalığın doğasına aykırı şekilde ona tiklerini kontrol edebileceğini söylemekte ve filmin birkaç sahnesinde Brad'i azarlamaktadır (08.'30"/12.'59"/14.'00"). Brad'in hastalığını öğrendikten sonra eskisi gibi sert ve azarlayıcı tavrıda olmamıştır fakat Brad'e karşı, Brad'in annesi kadar cesaretlendirici, destekleyici bir yaklaşım da sergilememiştir. Brad, Tourette sendromundan dolayı kendisinin babasının istediği gibi biri olmadığını düşünmektedir. Babasının, Brad'in öğretmenlik mesleğini yapabileceğine inanmaması ve ona kendisinin yanında inşaat sektöründe çalışmasını önermesi de bunu göstermektedir (29.'35"/40.'33"/48.'58"). Filmin sonlarına doğru Brad babasına, "Benden utandığımı hissediyorum." diyerek duygularını paylaşmıştır. Ardından babası da onun Tourette Sendromunun eskiden kendisini zorladığını itiraf etmiştir (87.'40"). Sonrasında ise Brad'in çalıştığı okulu ziyaret ederek Brad'in ihtiyaç duyduğunu söylediği kitaplıkları yapmış ve Brad'e değer verdiğini göstermiştir (89'25").

İlk Anılar Kavramına İlişkin Bulgular

Adler'e göre bireyin kişiliğini anlamak için erken çocukluk (0-6 yaş) döneminde bireyin geçirmiş olduğu yaşantılara bakmak gerekmektedir. Çünkü bu yaşantılar, bireyin kişiliğinin oluşmasında rol oynar (Adler, 2024). Corey (2015), yaşanan olayları yorumlama biçiminin kişiliği etkilediğini söylemiştir. Murdock (2013) da kişinin sosyal ilgisi, yaşam stili ve gelecekteki hedefleri üzerinde çocukluktaki yaşantılarının etkili olduğunu belirtmiştir. İlk anılarla ilgili film sahneleri ve değerlendirmeler aşağıdadır:

Film, başroldeki oyuncu Brad'in hem çocukluk hem yetişkinlik dönemini göstermektedir. Brad'in yetişkinlik dönemindeki kişiliği ve davranışlarına bakıldığında çocukluğundaki anılardan Tourette sendromu kaynaklı olarak okuldaki öğretmenleri ve okul idaresi tarafından aldığı tepkiler ve yine Tourette sendromu kaynaklı olarak babasından beklediği güven ve sevgiyi bulamaması Brad üzerinde iz bırakmış görünmektedir. Öğretmenliğe başlarken "Bir öğrenci farklı bile olsa onun da öğrenmesini mümkün kılan bir öğretmen olmak istiyorum." ve "Öğretmenlerim, bana nasıl bir öğretmen olmayacağım konusunda ilham verdiler." demesi (44.'40") okul yaşamından kendisine kalan olumsuz yaşantıları gösterir niteliktedir. Brad, tikleri dolayısıyla ilköğretimde okurken bir sahnede öğretmeni tarafından kendisine kızılmış ve idare tarafından okuldan atılma uyarısıyla karşı karşıya kalmış (14.'20"), bir sahnede de öğretmen tarafından dersten çıkarılarak okul müdürünün yanına gönderilmiştir (30.'10"). Ortaokulda Tourette sendromu nedeniyle kendisini dışlamayan, onu anlamaya çalışan ve kendisini ifade etmesine izin veren bir okul müdürü olmuş ve bu okul müdürü de ona ilham vermiştir. Brad, öğretmeni tarafından tikleri nedeniyle dersi bozduğu gerekçesiyle okul müdürünün yanına gönderildiğinde müdür, Brad'e okul orkestrasının konserine katılmasını söylemiş, konserin sonunda sorular sorarak Brad'den tüm okula bu tiklerinin neden olduğu ve öğretmenleri ile arkadaşlarının kendisi için neler yapabileceği hakkında bilgi vermesini istemiştir (31.'25"). Brad'in konuşmasının ardından tüm okul Brad'i alkışlamış ve Brad çok mutlu olmuştur. Nitekim yine öğretmenliğe başlarken çocukluğundaki bu okul müdürünün kendisinde iz bıraktığını "Bay Myer adında ilham verici bir müdürümüz vardı." cümlesiyle ifade etmiştir (44.'40").

Brad'in kişiliğini etkileyen unsurlardan birisi de babası ile ilgili olan, çocukluk zamanındaki anılarıdır. Bu anılarla ilgili olarak Brad'de kalan iz, babasının kendisine hiçbir zaman destek olmadığı ve yeteri kadar güvenmediği şeklindedir. Nitekim Brad de filmin son sahnelerinde babasına "Benden utandığımı hissediyorum." demiştir (87.'39"). Babası, Brad'in Tourette sendromu olduğunu öğrenene kadar ısrarla ona tiklerini kontrol edebileceğini söylemiş ve azarlamıştır. Filmin bir sahnesinde Brad'in tikleri oluştuğunda Brad'e yönelik olarak hiddetli bir ses tonuyla "Palyaçoluğu bırak, kardeşin komik buluyor olabilir ama ben bulmuyorum ve sende yanlış olan bir şey yok, kendini kontrol edebilirsin, şimdi kes şunu!" demiştir (08.'28"). Filmin

diğer bir sahnesinde Brad'in beyzbol maçının ardından başka insanlarla birlikte yemek yerken Brad'i azarlamış, "Şu hareketlerinin olmadığı bir gün çok güzel olurdu." demiş (12.'57"), ardından birlikte arabaya bindikten sonra Brad'in tikleri devam edince çok şiddetli bir şekilde "Kes şunu!" (13.'35"/13.'58") şeklinde bağırıştır. Brad'in Tourette sendromu olduğunu öğrendikten sonra ise bir daha bu şekilde kızgın tepkiler vermemiş fakat Brad'in öğretmenlik yapabileceğine ilişkin inancı da olmamıştır. Bu durumu Brad'e de yansıtmış, filmin birkaç sahnesinde Tourette sendromundan dolayı öğretmen olarak iş bulmasının zor olduğunu düşünerek Brad'e kendisinin yanında, inşaatta çalışmayı teklif etmiştir. (40.'40"). Bir sahnede bu durumdan kaynaklı olarak Brad, babasıyla çatışma yaşamıştır (48.'50").

Kurgusal Finalizm ve Yaratıcı Benlik Kavramlarına İlişkin Bulgular

İnsanların kendi yaşam amaçlarını belirleyebilme gücü bulunmaktadır (Adler, 2022). Buna yaratıcı benlik veya yaratıcı güç denir. Yaşamın ilk altı yılının sonunda bireyin yaşam amacı oldukça netleşir ve birey bundan sonraki yaşamını bu amaca göre sürdürür (Yazgan-İnanç & Yerlikaya, 2019). Bireyin temel yaşam amacının yanında temel yaşam amacıyla ilişkileri belirgin olmayan ama kişiliğine uygun olan alt amaçları da vardır. Tüm dünyada adaletin olması gerektiğine inanan bireyin bir sırada beklerken diğer insanların hakkını ihlal etmemeye yönelik bir alt amaç edinmesi buna örnek olarak verilebilir (Karairmak & Aydoğan, 2021).

Bireylerin yaşamda üstün olmak için belirlediği özgün yaşam amaçları vardır ve bu amaçlar çok belirgin olmayabilir (Adler, 2013a). Adler bu amaçları kurgusal finalizm olarak adlandırır (Karairmak & Aydoğan, 2021). Her zaman sınınamayan veya gerçekçi olmayan bu amaçlar, bireyin yaşamına yön verir (Yazgan-İnanç & Yerlikaya, 2019). Yaşamında adaleti ilke edinmiş bir bireyin tüm dünyada adaletin olması gerektiğine inanması ve yaşamı boyunca bu doğrultuda çalışması kurgusal finalizme örnek olarak verilebilir (Karairmak & Aydoğan, 2021). Kurgusal finalizm ve yaratıcı benlik ile ilgili film sahneleri ve değerlendirmeler aşağıdadır:

Filmde Brad'in Tourette sendromunun yaşamını asla biçimlendiremeyeceğine ve bu hastalığa karşı yaşamını kendi istediği yönde çizeceğine ilişkin bir özgün yaşam amacı vardır. Filmde bu yaşam amacını kendisi de söylemektedir (24.'49"). Bu yaşam amacı aynı zamanda Brad'in kurgusal finalizmini de oluşturmakta, yaratıcı benliğini göstermektedir. Tiklerinin yaşamını etkilememesi gerçekçi değildir ve filmde de özellikle okul yaşamı ile iş başvurularında tiklerinin yaşamına etkisi görülmektedir fakat Brad, Tourette sendromu kaynaklı olarak toplumdan geri çekilmemiş aksine toplumda daha aktif olmak için çaba göstermiştir. Yani bu yaşam amacı, Brad'in yaşamına yön vermiştir. Bu yaşam amacı ile uyumlu olarak alt amaçlarını gerçekleştirmiştir. Okulunu bitirmiş, üniversiteyi dereceyle bitirmiş, yüksek lisansa başvurmuş (74.'06"), romantik ilişki kurmak için çabalamış ve kurmuş (55.'40"), iş başvurularından sayısız ret almasına rağmen pes etmeden uğraşmış ve bir işe kabul almıştır (53.'27"). Yine bu yaşam amacı ile uyumlu olarak öğretmenlik yaşamına ilişkin başka alt amaçlar da edinmiştir. Farklı özellikleri olan, okulu en sevmeyen ve öğrenme sürecinden uzak öğrencilere bile pes etmediği takdirde bir şeyler öğretebileceğini düşünmektedir (36.'15"). Bu amaçla okul idaresinin DEHB'li olarak nitelendirdiği ve ders çalışma konusunda çaba göstermeyen Thomas adlı öğrencisi ile olumlu bir öğretmen-öğrenci ilişkisi kurmuş, Thomas kitap okumayı sevmediğini söylese de onu kitap okuması yönünde cesaretlendirmiştir (76.'15").

TARTIŞMA ve SONUÇ

Çalışmanın sonucunda filmin başrol oyuncusu Brad Cohen'in sosyal ilgi düzeyinin yüksek olduğu, aşağılık duygusunu sağlıklı bir şekilde yendiği ve üstünlük çabası içinde bulunduğu görülmüştür. Brad özgüvenli, aktif ve diğer insanlarla iletişime önem veren bir yaşam stiline sahiptir; sosyal yetkin tipin özelliklerini taşımaktadır. Bireysel psikolojide belirtilen üç temel yaşam görevini gerçekleştirmiştir. Kardeş ilişkileri ve doğum sırası açısından bakıldığında genel olarak ilk çocuk özelliklerini gösterdiği görülmüştür. Aile bütünlüğü açısından anne ve baba boşanmış olsa da bir çatışmanın olmadığı ve ilişkilerinin iyi olduğu görülmüş, Brad'in annesi Brad'i daha çok destekleyici, cesaretlendirici tutumda iken Brad'in babası ise Brad'e daha çok

güvenmeyen bir tutum sergilemiştir. Brad'ın ilk anılarını, ilköğretimdeki öğretmenlerinin ona karşı olumsuz tutumları ile babasının, amaçlarını gerçekleştirebileceğine inanmaması oluşturmuştur. Brad, yaratıcı benliği ile Tourette sendromunun kendisini aktif yaşamdan uzaklaştırmayacağına ilişkin kurgusal finalizmini oluşturmuş, öğretmenlik başta olmak üzere hedefler koymuş ve bu hedeflerini gerçekleştirmiştir. Temel kavramlar açısından yapılan bu analiz, Bireysel psikoloji kuramının dezavantajlı bireyler örneği üzerinden anlaşılmasına katkı sağlayabilecek bir materyal sunmaktadır. Özellikle psikolojik danışmanlık ve rehberlik gibi alanlarda eğitim ve ruh sağlığı profesyonellerinin yetiştirilmesinde bu tür somut örnekler kuramın temel kavramların öğretilmesine ve öğrencilerin kavramsal farkındalıklarını geliştirmelerine yardımcı olabilir.

Ulusal alan yazınında Bireysel psikolojiye dayalı olarak yapılan film analizlerine bakıldığında genellikle sosyal ilgi, aşağılık duygusu, üstünlük çabası, aile etkisi ve yaşam görevleri gibi kavramlar ele alınmaktadır. Örneğin, Derin ve Çetinkaya-Yıldız (2018) "İçimdeki Çocuk" filmini, Yurtsever ve Yiğit (2023) ise "Yetenekli Eller: Ben Carson'un Hikayesi" filmini analiz etmiştir. Bu çalışmada ise diğer çalışmalardan farklı olarak çalışma dezavantajlı durumlarla ilişkilendirilmiş, kurgusal finalizm ve yaratıcı benlik kavramı da ele alınmıştır. Uluslararası alan yazınında yapılan Bireysel psikolojiye dair film analizi çalışmaları (Lestari, 2012; Normaningtyas & Wulandari, 2020; Nurawaliyah vd., 2023) incelendiğinde de dezavantajlı durumları ve tüm kavramları inceleyen film analizine rastlanmamıştır.

Film, bireysel psikolojinin temel kavramlarının ele alınmasına imkân sağlamasının yanında dezavantajlı bir bireyin sosyal yaşamda yaşadığı zorluklara da dikkat çekmektedir. Başkahraman Brad Cohen, Tourette sendromu nedeniyle aile içinde özellikle babasından destek eksikliği, okulda akran zorbalığı, eğitim süreçlerinde bazı idareci ve öğretmenler tarafından destek yetersizliği gibi sorunlar yaşamaktadır. İş bulma sürecinde tiklerinden dolayı iş başvuruları reddedilmekte, kendini akademik açıdan geliştirme amacıyla yapmak istediği yüksek lisans sürecinin giriş sınavında kendisine zorluklar çıkartılmaktadır. Brad'ın yaşadığı zorluklar, Kardaş (2014) tarafından yürütülen araştırma bulgularıyla ortaya konan dezavantajlı öğrencilerin sorunlarıyla benzerlik göstermektedir.

Film'de Brad'ın çalışmak için sürekli çaba göstermesi, özellikle annesi tarafından psikolojik açıdan desteklenmesi, öğrenciyken bir idarecinin onu anlayarak kendini ifade etmesine imkân tanınması, onun mesleğini yapabileceğine inanan işverenlerle karşılaşması, onu seven birisiyle romantik ilişki kurması onun için yaşadığı zorluklara karşı koruyucu faktörler olmuştur. Bu faktörlerin onun eğitim hayatına, sosyal yaşamına ve mesleki yaşamına kopmadan devam etmesini sağladığı söylenebilir. Cihangir (2023) ile Yaşar ve Amaç (2018) da benzer bir şekilde araştırmalarında bireylerin destek almasının önemini ortaya koymuşlardır.

Film, dezavantajlı bireylerin yaşadığı zorlukları ve bu zorluklara karşı koruyucu faktörleri somut bir şekilde gösterdiği için önemli bir kaynak olabilir. Ayrıca dezavantajlı bireylerle ilgili tutumların nasıl olması gerektiğini anlatmada da kullanılabilir. Nitekim Öksüz (2022) de sosyal yaşamı yansıttığı için filmlerin insanlarda empati duygusunu geliştirebildiğini belirtmiştir. Alan yazınında dezavantajlı grupların ele alındığı film incelemelerine bakıldığında örneğin Taşkın (2022), ırkçı ve cinsiyetçi söylemlerin olduğu "Gizli Sayılar" filmini ayrımcılık; Özdemir-Metlioğlu ve Soytürk (2020), otizmlili bir bireyin yaşam öyküsünün ele alındığı "Temple Grandin" filmini otizm bağlamında incelemiştir. Yüksel (2024), Aamir Khan'ın filmlerindeki engelliler, yaşlılar, çocuklar gibi dezavantajlı grupları ve yaşadıkları zorlukları ortaya koymuştur. Mevcut çalışma ise Tourette sendromlu bir bireyin olduğu filmi incelemesiyle hem alan yazınına katkı sağlayabilir hem de Tourette sendromu özelinde dezavantajlı durumlarla ilgili farkındalığını arttırabilir. Bu tür bir film analizi, bireylerin yaşadığı zorluklara yönelik empatiyi artırabilir ve psikolojik danışmanlık ve rehberlik gibi alanlarda profesyonel gelişime katkı sunabilir.

Filmler hem görüntü hem ses içermesiyle insanların hem görme hem işitme duyularına hitap ederek öğrenme ortamını zenginleştiren araçlardan birisidir (Kurttaş, 2021). Filmler; bir alana özgü özel bir konunun öğretiminde de kullanılabilir; eğitim-öğretim sürecinde teorik olarak

öğrenilen bilgilerin kalıcılığını arttırmakta ve öğrencilerin akademik başarısını yükseltmektedir (Yakar, 2013). Uluslararası alan yazınında kuramların öğretimi amacıyla filmlerin kullanıldığı (Koch & Dollarhide, 2000; Scholl vd., 2014; Shepard & Brew, 2005) görülse de ulusal alan yazınında Bireysel psikoloji kuramının öğretimi amacıyla film analizi yapılan çalışmalar sınırlıdır (Derin & Çetinkaya-Yıldız, 2018). Bireysel Psikoloji yaklaşımının temel kavramlarını ele alan bu film analizi, bu konuda kısıtlı alan yazınının gelişmesine katkı sağlayarak psikolojik danışmanlık ve rehberlik ile psikoloji alanlarında Bireysel psikoloji kuramının öğretiminde kullanılabilir.

Çalışmanın bulguları ve sınırlılıkları göz önüne alındığında, film analizleri ve film kullanımının etkililiği hakkında daha fazla bilimsel yayın yapılması önerilmektedir. Film kullanımının eğitim-öğretim süreçlerinde nasıl katkı sağladığını gösteren çalışmalar yapılabilir. Uygulamacılar kuramlara yönelik derslerde bu ve benzeri filmleri kullanarak öğrenme ortamlarını zenginleştirebilirler. Buna ek olarak bu filminden yararlanılması; dezavantaj yaratan durumlara ve dezavantajlı bireylere dikkat çekebilir, bu bireyler için koruyucu faktörlerin neler olduğu hakkında diğer bireylerin bilinçlenmesini sağlayabilir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışma kendi içinde bazı sınırlılıkları barındırmaktadır. Bu çalışmadaki film incelemesi, araştırmanın iki yazarının değerlendirmeleriyle sınırlıdır.

Destek ve Teşekkür

Yazarlar olarak, araştırmanın gerçekleştirilmesi sürecine yönelik herhangi bir destek ya da teşekkür beyanımız bulunmamaktadır.

Finansal Destek

Yazarlar olarak, araştırmanın gerçekleştirilmesi sürecine yönelik herhangi bir finansal destek beyanımız bulunmamaktadır.

Araştırmacıların Katkı Oranı

Araştırmanın birinci yazarının katkı oranı %60, ikinci yazarının katkı oranı %40'tır.

Çatışma Beyanı

Araştırmanın yazarları olarak herhangi bir çıkar/çatışma beyanımız olmadığını ifade ederiz.

Yayın Etiği Beyanı

Bu araştırmanın planlanmasından, uygulanmasına, verilerin toplanmasından verilerin analizine kadar olan tüm süreçte "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirisi gerçekleştirilmemiştir.

Bu çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Çalışma doküman inceleme çalışması olduğu için Etik Kurul İzni alınmasını gerektiren çalışmalar grubunda yer almamaktadır. Bu nedenle Etik Kurul İzni beyan edilmemiştir.

KAYNAKÇA

Adler, A. (1931). *What life should mean to you*. Putnam.

Adler, A. (1938). *Social interest: A challenge to mankind*. Faber & Faber.

Emre ASLAN, Tuğba SARI

Adler's individual psychology approach and disadvantaged situations: An analysis of the movie "Front of the Class"

- Adler, A. (2013a). *The practice and theory of individual psychology*. Routledge.
- Adler, A. (2013b). *Understanding human nature (Psychology revivals)*. Routledge.
- Adler, A. (2022). *İnsanı tanıma sanatı* (K. Şipal, Çev.) (23. Baskı). Say Yayınları.
- Adler, A. (2024). *Yaşamın anlam ve amacı* (K. Şipal, Çev.) (17. Baskı). Say Yayınları.
- Anderson, D. D. (1992). Using feature films as tools for analysis in a psychology and law course. *Teaching of Psychology*, 19(3), 155–158. https://doi.org/10.1207/s15328023top1903_6
- Ansbacher, H. L., & Ansbacher, R. R. (Eds.). (1956). *The individual psychology of Alfred Adler: A systematic presentation in selections from his writings*. Basic Books.
- Aytekin, H., & Aytekin, T. (2023). Alfred Adler'in bireysel psikoloji kuramı ve temel ilkeleri. *Electronic Cumhuriyet Journal of Communication*, 5(1), 40-47. <https://doi.org/10.54089/ecider.1167532>
- Birinci, M., & Bulut, T. (2020). Covid-19'un sosyo-ekonomik yönden dezavantajlı gruplar üzerindeki etkileri: Sosyal hizmet bakış açısından bir değerlendirme. *Sosyal Çalışma Dergisi*, 4(1), 62-68.
- Birkök, M. C. (2008). Bir toplumsallaştırma aracı olarak eğitimde alternatif medya kullanımı: Sinema filmleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(2), 1-12. <https://doi.org/10.14687/ijhs.v5i2.574>
- Bloch, M. H., & Leckman, J. F. (2009). Clinical course of Tourette syndrome. *Journal of Psychosomatic Research*, 67(6), 497–501. <https://doi.org/10.1016/j.jpsychores.2009.09.002>
- Boeree, G. (2006). *Personality theories: Alfred Adler*. <http://webspace.ship.edu/cgboer/Adler.pdf>
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40. <https://doi.org/10.3316/QRJ0902027>
- Boyacı, M., & İlhan, T. (2016). Bilişsel davranışçı terapi yaklaşımının film analizi yöntemiyle incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2), 734-746. <https://doi.org/10.17860/efd.03838>
- Cihangir, M. (2023). *Sosyoekonomik açıdan dezavantajlı öğrencilerin başarı hikâyeleri: Bir anlatı araştırması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Corey, G. (2015). *Psikolojik danışma, psikoterapi kuram ve uygulamaları* (T. Ergene, Çev.) (19. Baskı). Mentis Yayıncılık.
- Çakır, E. Y. (2018). *2000-2017 arası vizyona giren Marvel çizgi roman uyarlaması filmlerde bireysel psikoloji* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Derin, S., & Çetinkaya-Yıldız, E. (2018). Adler yaklaşımı açısından "İçimdeki Çocuk" filminin analizi. *Eğitim ve Bilim*, 43(193), 317-335.
- Fleming, M. Z., Piedmont, R. L., & Hiam, C. M. (1990). Images of madness: Feature films in teaching psychology. *Teaching of Psychology*, 17(3), 185–187. https://doi.org/10.1207/s15328023top1703_12
- Geçtan, E. (1998). *Psikanaliz ve sonrası* (8. Baskı). Remzi Kitabevi.
- Gerrig, R. J., & Zimbardo, P. G. (2012). *Psikolojiye giriş: Psikoloji ve yaşam* (G. Sart, Çev.) (x. Baskı). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Gürdoğan-Bayır, Ö. (2019). Dezavantajlı gruptaki çocuklarla eğitim süreci: Sınıf öğretmeni adaylarının görüşleri. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(Özel Sayı), 451-464. <https://doi.org/10.17494/ogusbd.548528>
- Hatipoğlu-Sümer, Z. (2019). Bireysel terapi. Z. Karataş & Y. Yavuzer (Ed.) içinde, *Psikolojik danışma ve psikoterapi kuramları: Örnek uygulamalarla temel ve güncel kuramlar* (2. Baskı) (ss. 91-126). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Higgins, J. A., & Dermer, S. (2001). The use of film in marriage and family counselor education. *Counselor Education and Supervision*, 40(3), 182-192. <https://doi.org/10.1002/j.1556-6978.2001.tb01251.x>
- Kahraman, F., & Kahraman, A. B. (2017). Dezavantajlılığın çocuk halleri: Dünyada ve Türkiye'de dezavantajlı gruplarda yer alan çocukların durumu. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 8(20), 255-268.
- Kararımak, Ö., & Aydoğan, D. (2021). Bireysel psikoloji: Alfred Adler. D. Gençtanırım-Kurt & E. Çetinkaya-Yıldız (Ed.) içinde, *Kişilik kuramları: Gerçek yaşamdan kişilik analizi örnekleriyle* (6. Baskı) (ss. 149-190). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Karataş, Z., & Yavuzer, Y. (2019). Psikolojik danışma, psikolojik danışmada etik ve çokkültürlülük. Z. Karataş & Y. Yavuzer (Ed.) içinde, *Psikolojik danışma ve psikoterapi kuramları: Örnek uygulamalarla temel ve güncel kuramlar* (2. Baskı) (ss. 1-23). Pegem Akademi Yayıncılık.

- Kardaş, D. (2014). *Dezavantajlı olarak kabul edilen öğrencilerin okuma anlama gelişimlerini etkileyen unsurlar ve çözüm önerileri* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kaya, Y., & Sarı, T. (2020). Obsesif kompulsif bozukluğun bilişsel davranışçı terapi bağlamında film analizi yöntemiyle incelenmesi. C. Arslan, E. Hamarta, S. Çiftçi & M. Uslu (Ed.) içinde, *Akademik araştırmalar 2020* (ss. 285-294). Çizgi Kitabevi.
- Koch, G., & Dollarhide, C. T. (2000). Using a popular film in counselor education: Good Will Hunting as a teaching tool. *Counselor Education and Supervision*, 39(3), 203-210. <https://doi.org/10.1002/j.1556-6978.2000.tb01232.x>
- Kurtdaş, E. M. (2021). Eğitimde film kullanımının önemi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (60), 222-244. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.937742>
- Lafferty, M. (2013). Using feature films in the teaching and assessment of sport psychology. *Sport & Exercise Psychology Review*, 9(2), 74-82. <http://dx.doi.org/10.53841/bpssepr.2013.9.2.74>
- Lestari, A. R. (2012). A struggle for love of Bella Swan reflected in New Moon movie: An individual psychological approach. *English Review: Journal of English Education*, 1(1), 47-56.
- Mokoena, M. B. (2006). *Improving the lifestyles of previously disadvantaged individuals through a personal life planning programme* (Doctoral dissertation). University of South Africa.
- Murdock, N. L. (2013). Bireysel psikoloji. F. Akkoyun (Çev. Ed.) içinde, *Psikolojik danışma ve psikoterapi kuramları: Olgu sunumu yaklaşımıyla* (Z. Karataş & F. Akkoyun, Çev.) (2. Baskı) (ss. 105-146). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Nadir, U. (2013). Aile danışmanlığı eğitimlerinde popüler filmlerin kullanımı ve yapısal aile terapisi kuramı ile Dalgaların Prensi filminin analizi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 24(1), 129-144.
- Nicoll, W. G., & Hawes, E. C. (1985). Family lifestyle assessment: The role of family myths and values in the client's presenting issues. *Individual Psychology*, 41(1), 147-160.
- Normaningtyas, A., & Wulandari, D. F. (2020, October). *Alfred Adler's individual psychology: The inferiority feelings of Anna as main character depicted in Miracles from Heaven (2016)*. Paper presented at Konferensi Ilmiah Mahasiswa Unissula (Kimu) 3.
- Nurawaliyah, F., Kone, A. M., & Halijah, S. (2023). Alfred Adler's individual psychology in protagonist of "Soul" movie. *Jurnal Karya Ilmiah Mahasiswa*, 2(2), 242-251.
- Öksüz, İ. (2022). *Kültür endüstrisi bağlamında sinema ve toplum ilişkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özakkaş, T. (2018). Alan kuramının diğer psikanalitik kuramlarla ilişkisi. *Türkiye Bütüncül Psikoterapi Dergisi*, 1(2), 1-28.
- Özdemir, M. B. (2022). Gerçeklik terapisi açısından Gelecek Günler filminin analizi. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 6(12), 93-110. <https://doi.org/10.31461/ybpd.1192382>
- Özdemir-Metlioğlu, S., & Soytürk, K. (2020, Eylül). "Farklıyım ama eksik değilim!: Temple Grandin filmi üzerinden otizmin incelenmesi" [Bildiri sunumu]. 5. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi, İstanbul.
- Özer, Y. E., & Çolak, M. (2015). Yoksulluk, dezavantajlı grup ve suç ilişkisine yönelik bir alan araştırması: İzmir kadın sığınma evleri örneği. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 29(3), 479-491.
- Özkan, U. B. (2021). *Eğitim bilimleri araştırmaları için doküman inceleme yöntemi* (4. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Pearson, Q. M. (2006). Using the film The Hours to teach diagnosis. *The Journal of Humanistic Counseling, Education and Development*, 45(1), 70-78. <https://doi.org/10.1002/j.2161-1939.2006.tb00006.x>
- Scholl, M. B., Gibson, D. M., Despres, J., & Boyarinova, N. (2014). Using the film October Sky to teach career counseling theories to counselors-in-training. *The Journal of Humanistic Counseling*, 53(1), 2-21. <https://doi.org/10.1002/j.2161-1939.2014.00046.x>
- Sharf, R. S. (2011). *Theories of psychotherapy and counseling: Concepts and cases* (5th Edition). Brooks/Cole, Cengage Learning.
- Shepard, D. S., & Brew, L. (2005). Teaching theories of couples counseling: The use of popular movies. *The Family Journal*, 13(4), 406-415. <https://doi.org/10.1177/1066480705278470>
- Shulman, B. H., & Mosak, H. H. (1977). Birth order and ordinal position: Two Adlerian views. *Journal of Individual Psychology*, 33(1), 114-121.

- Shulman, B. H., & Mosak, H. H. (1988). *Manuel for life style assessment*. Accelerated Development.
- Sommers-Flanagan, J., & Sommers-Flanagan R. (2004). *Counseling and psychotherapy theories in context and practice: Skills, strategies and techniques*. John Wiley & Sons, Inc.
- Şenol-Durak, E., & Fıfıloğlu, H. (2007). Film analizi yöntemi ile Virginia Satir Aile Terapisi yaklaşımına bir bakış. *Türk Psikoloji Yazıları*, 10(20), 43-62.
- Taşkın, S. (2022). Sosyal dışlanma ve ayrımcılık bağlamında nitel bir değerlendirme: Gizli Sayılar film analizi. *Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 6(17), 341-364. <https://doi.org/10.54707/meric.1170750>
- Tümlü, G. Ü., & Acar, N. V. (2014). "İssız Adam" filminin gerçeklik terapisine dayalı incelenmesi. *İnsan & İnsan*, 1(2), 62-73. <https://doi.org/10.29224/insanveinsan.279983>
- Tyler, J. M., & Reynolds, T. (1998). Using feature films to teach group counseling. *Journal for Specialists in Group Work*, 23(1), 7-21. <https://doi.org/10.1080/01933929808411378>
- Uz-Baş, A., & Öz-Soysal, F. S. (2021). Esaretin Bedeli filminin pozitif psikoloji bakış açısından incelenmesi. *Pesa Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(1), 1-13. <https://doi.org/10.25272/j.2149-8385.2021.7.1.01>
- Villalba, J. A., & Redmond, R. E. (2008). Crash: Using a popular film as an experiential learning activity in a multicultural counseling course. *Counselor Education and Supervision*, 47(4), 264-276. <https://doi.org/10.1002/j.1556-6978.2008.tb00056.x>
- Winfield, C., & Rehuss, M. C. (2020). Use of film in undergraduate human services: Understanding the addiction and recovery process. *Journal of Creativity in Mental Health*, 15(1), 90-103. <https://doi.org/10.1080/15401383.2019.1635936>
- Yakar, H. G. İ. (2013). Sinema filmlerinin eğitim amaçlı kullanımı: tarihsel bir değerlendirme. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 21-36.
- Yaşar, M. R., & Amaç, Z. (2018). Öğretmen adaylarının dezavantajlı öğrencilere eğitim verme deneyimleri: Zorluklar ve fırsatlar. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 611-634. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.410242>
- Yazgan-İnanç, B., & Yerlikaya, E. E. (2019). *Kişilik kuramları* (15. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, E. (2018). Toplumsal yapının aynası olarak sinema: Söylem ve eleştirel söylem analiz yöntemlerine göre Ayla filminin çözümlemesi. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 3(1), 234-243.
- Yurtsever, E., & Yiğit, T. (2023). Adler kuramı perspektifinden Yetenekli Eller: Ben Carson Hikâyesi. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, (58), 215-238. <https://doi.org/10.17498/kdeniz.1257232>
- Yüksel, H. (2024). Dezavantajlı grupların beyaz perdedeki temsili: Aamir Khan sineması örneği. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 86, 86-105. <https://doi.org/10.26650/jspc.2024.86.1453583>

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Adler, who put forward the theory of individual psychology, stated that people can choose behaviors and perform their behaviors purposefully. He emphasized the relationship between the individual and society, put forward views on people's lifestyles, and stated that people have tasks to accomplish in life (Kararmak & Aydoğan, 2021). In addition, Adler stated in his theory that people experience a sense of inferiority because they feel helpless in their childhood and that they try to overcome this feeling until the end of their lives (Gerrig & Zimbardo, 2012).

Adler's own life story shaped these views he put forward. Adler suffered from serious illnesses in his childhood and faced the risk of being cut off from education (Hatipoğlu-Sümer, 2019). These disadvantageous situations he experienced contributed to the emergence of the concepts of inferiority complex and striving for superiority in his theory. A disadvantage is the inability of the individual to be self-sufficient, to receive social support from society, to obtain information, to access education and health services, to work in a job, and to make savings (Birinci & Bulut, 2020). Films allow for a better transfer of emotions, thoughts, and information by containing both images and sound (Birkök, 2008). Therefore, it is thought that the disadvantages experienced by disadvantaged individuals can be revealed through movie analysis because movies reveal people's life stories.

The number of film analyses has been increasing in Turkey in recent years. Although researchers analyze films based on different theories, studies based on individual psychology theory are limited. In addition, since the movie is about an individual with Tourette Syndrome, it is thought that it can reveal how disadvantaged situations are handled in terms of individual psychology theory. Therefore, it is aimed to concretize the basic concepts of individual psychology theory through film analysis.

Method

This study analyzes the film "Sınıfın Önünde", whose English title is "Front of the Class", based on the theory of Individual Psychology. It is a qualitative and descriptive study. Document analysis, one of the qualitative research methods, was used in the study.

In this context, research was first conducted on films and this film was found appropriate in terms of concretizing the basic concepts of the theory. Afterwards, the basic concepts of the theory were identified, episodes that could serve as examples of these concepts were selected, and these episodes were evaluated according to the basic concepts of the theory.

The movie "Front of the Class" is about the childhood and young adulthood of a classroom teacher named Brad Cohen. Brad is an individual with Tourette Syndrome. When Brad was a student, some school administrators and teachers had negative attitudes towards Brad. Brad's mother is more encouraging, while his father scolds him and has a distrust of him because of his tics. The scenes showing Brad's adulthood also include Brad's teaching life and love life. During his job search process, Brad was not accepted from most schools due to Tourette Syndrome, but he was accepted from one school and became successful in his profession.

Results

Brad Cohen, the protagonist of the movie, was analyzed according to the concepts of social interest, feelings of inferiority and striving for superiority, lifestyle, life tasks, sibling relationships and birth order, family unity, first memories, fictional finalism, and creative self. Brad Cohen has a high level of social interest. He has overcome his sense of inferiority in a healthy way and has been striving for superiority throughout his life. In terms of lifestyle, it was determined that Brad is a self-confident individual who does not avoid taking responsibility and gives importance to communication with his environment. These characteristics show that he is a socially competent type. He fulfilled all three basic life tasks stated in the theory. That is, he

acquired a profession as a teacher, formed friendships with other people, and established romantic relationships. In terms of sibling relationships and birth order, he has the characteristics of a first child. As for his family cohesion, Brad's parents are divorced, but there is no conflict between them as his mother and father are in communication. While Brad's mother showed a supportive attitude towards Brad, his father showed a distrustful attitude towards him. Brad's earliest memories are the exclusionary attitudes of his primary school teachers and his father's lack of belief in his ability to realize his goals in life. Brad, with his creative self, formed his fictional finalism that Tourette Syndrome would not drive him away from life, set goals, and realize them.

Discussion and Conclusion

In the national literature, based on individual psychology, Derin and Çetinkaya-Yıldız (2018) analyzed the film "The Child in Me," and Yurtsever and Yiğit (2023) analyzed the film "Talented Hands: The Story of Ben Carson". In this study, unlike previous studies, the concepts of fictional finalism and creative self were also discussed. In addition, unlike previous studies, the study was also associated with disadvantaged situations. When film analysis studies on individual psychology in international literature (Lestari, 2012; Normaningtyas & Wulandari, 2020; Nurawaliyah et al., 2023) were examined, it was seen that these studies were not associated with disadvantaged situations and did not examine all concepts.

In addition to the basic concepts of individual psychology, the movie also deals with the difficulties experienced by a disadvantaged individual. The difficulties experienced by the protagonist Brad are similar to the problems of disadvantaged students in Kardaş's (2014) study. In the movie, supportive social relationships were the protective factor against Brad's difficulties. Cihangir (2023) and Yaşar and Amaç (2018) also revealed the protectiveness of support.